

Raisio Oyj:n osavuositarkastus 6.11.2019 klo 8.30

Kaura ja kalanrehu Raision vahvan kasvun ajureina

TALOUDELLINEN KEHITYS LYHYESTI

Heinä-syyskuu 2019

- Konsernin liikevaihto oli 69,2 (63,1) miljoonaa euroa, kasvua +9,7 prosenttia. Liiketulos oli 10,7 (7,8) miljoonaa euroa, mikä on 15,5 (12,3) % liikevaihdosta.
- Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihto oli 33,6 (33,6) miljoonaa euroa. Liiketulos oli 5,6 (3,9) miljoonaa euroa, mikä on 16,8 (11,6) % liikevaihdosta.
- Terveelliset ainesosat -yksikön liikevaihto oli 42,3 (35,9) miljoonaa euroa. Liiketulos oli 5,4 (4,4) miljoonaa euroa, mikä on 12,8 (12,3) % liikevaihdosta.

Tammi-syyskuu 2019

- Konsernin liikevaihto oli 181,8 (172,6) miljoonaa euroa, kasvua +5,3 prosenttia. Liiketulos oli 23,0 (18,6) miljoonaa euroa, mikä on 12,6 (10,8) % liikevaihdosta. Vertailukelpoinen liiketulos oli 23,0 (20,6) miljoonaa euroa, mikä on 12,6 (11,9) % liikevaihdosta.
- Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihto oli 102,5 (102,3) miljoonaa euroa. Liiketulos oli 14,1 (12,5) miljoonaa euroa, mikä on 13,8 (12,2) % liikevaihdosta. Vertailukelpoinen liiketulos oli 14,1 (12,6) miljoonaa euroa, mikä on 13,8 (12,3) % liikevaihdosta.
- Terveelliset ainesosat -yksikön liikevaihto oli 98,9 (89,5) miljoonaa euroa. Liiketulos oli 10,7 (10,1) miljoonaa euroa, mikä on 10,8 (11,3) % liikevaihdosta.
- Konsernin liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen oli 13,8 (4,0) miljoonaa euroa.
- Konsernin vuoden 2019 näkymät ovat muuttumattomat.

KONSERNIN KESKEISET TUNNUSLUVUT

		7-9/2019	7-9/2018	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Liikevaihto	M€	69,2	63,1	181,8	172,6	228,2
Liikevaihdon muutos	%	9,7	-6,7	5,3	-4,6	-2,7
Vertailukelpoinen liiketulos	M€	10,7	7,8	23,0	20,6	25,6
Vertailukelpoinen liiketulos liikevaihdosta	%	15,5	12,3	12,6	11,9	11,2
Liiketulos	M€	10,7	7,8	23,0	18,6	16,6
Liiketulos liikevaihdosta	%	15,5	12,3	12,6	10,8	7,3
Vertailukelpoinen käyttökate	M€	12,3	9,2	27,8	24,8	31,3
Käyttökate	M€	12,3	9,2	27,8	22,9	31,0
Vertailukelpoinen tulos/osake	€	0,06	0,04	0,14	0,10	0,12
Tulos/osake	€	0,06	0,04	0,14	0,09	0,08

TOIMITUSJOHTAJA PEKKA KUUSNIEMI:

Raision kolmas vuosineljännes oli odotetusti erittäin vahva, liikevaihto kasvoi lähes kymmenen prosenttia liiketuloksen parantuessa lähes neljäkymmentä prosenttia vertailukauteen nähden. Vuoden 2019 keskeisimpänä tavoitteenamme on kasvun ja kannattavuuden turvaaminen. Matka on edennyt hyvin ja pidemmän tähtäimen parannuspotentiaalia on edelleen. Kuluvaan vuoteen lähdettiin hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa viljaraaka-aineen hinta oli kohonnut jopa 60 prosenttia pidemmän aikavälin historiallisiin hintoihin nähden. Tämän seurauksena kaikkien viljapohjaisten tuotteidemme kannattavuus oli uhattuna, mutta organisaation määrätietoisesta toiminnasta ansiosta olemme pystyneet reagoimaan muuttuneeseen tilanteeseen kiitettävällä tavalla. Uuden viljasadon laadun ja määrän on arvioitu edustavan pitkän aikavälin normaalia tasoa ja myyntihintojen korotuspaineet ovat toistaiseksi helpottaneet.

Kauratuotteiden kysyntä kehittyi erittäin myönteisesti sekä kuluttaja- että BtoB-sektorilla. Huolimatta kohonneista myyntihinnoista, Elovenan myynti nousi Suomessa edelleen volyymien kärsimättä. Kansainvälinen kiinnostus kauraa kohtaan lisääntyy jatkuvasti.

Strategiaa tukevat investointimme – Nokian kauramyyllyn pitkäjänteinen modernisointi sekä katsauskaudella aloittamamme kasvipohjaisten lisäarvotuotteiden kehittämiseen ja valmistamiseen suunnitellun tuotantolaitoksen rakentaminen – etenevät suunnitellusti. Tehtaan peruskivi muurattiin syyskuussa ja projekti etenee aikataulussa. Raision investoinnit katsauskaudella olivat 4,1 miljoonaa euroa, yli kolminkertaiset vertailukauteen nähden. Kassavirta oli kohonneista investoinnista huolimatta positiivinen.

Ison-Britannian poliittinen tilanne on vaikuttanut kuluttajien luottamukseen ja ostokäyttäytymisessä on näkynyt kokonaiskysynnän laskua katsauskauden loppupuolella. Olemme varautuneet käytettävissä oleviin keinoihin tuleviin, vielä osin ennakoimattomiin muutoksiin. Samalla olemme pitäneet osasta aiemmin suunnitelluista myyntien edistämistoimista suurimman poliittisen kohinan aikana välttääksemme käyttämästä panoksia tehottomasti. Edellisellä tilikaudella kannattavuushaasteita aiheuttaneet Venäjän ja Puolan kuluttajatuotteiden markkinat on saatu käännettyä. Venäjällä katsauskauden myynti nousi kymmenen prosenttia ja Puolan markkinan tervehdyttäminen etenee suunnitelman mukaisesti.

Raisioaqua jatkoi keväällä alkanutta erinomaista kautta, päämarkkinoilla Suomessa ja Venäjällä suoritus oli erittäin väkevä. Tulevaisuutta silmällä pitäen uusien markkina-alueiden, Ruotsin ja Puolan avaukset ovat rohkaisevia. Nyt sesongin päättyessä keskitymme kehittämään tuottavuutta edelleen ennen uuden kauden käynnistymistä.

Strateginen linjauksemme ”vähemmän mutta vahvempia brändejä” etenee ja olemme katsauskaudella kehittäneet kansainväliseksi kaurabrändiksemme määriteltyä Elovena-brändiä edelleen. Tulemme asteittain konsolidoimaan kaurapohjaiset Nordic- ja Provena-brändit Elovena-perheeseen skaalaedun ja laajan brändinäkyvyyden saavuttamiseksi. Tämän lisäksi myös kansainvälinen tähtibrändimme Benecol tullaan asemoimaan aiempaa kirkkaammin tukemaan ainutlaatuisia ominaisuuksiaan, kolesterolin alentamista.

Kuluvan vuoden saavutukset ovat osoitus siitä, että valitsemamme strategiset linjaukset ovat toimivia. Raisio-konsernin liiketoimintaan kuuluu vuoden sisäinen syklisyys, mutta kokonaisuutemme ei ole keskeisesti riippuvainen talouden kasvunäkymistä. Strategiamme pitkäjänteinen läpivienti mahdollistaa kannattavan kasvun.

TALOUDELLINEN RAPORTOINTI

Raision vuoden 2019 alussa uudistamat raportoitavat segmentit ovat Terveelliset elintarvikkeet, Terveelliset ainesosat ja Muut toiminnot. Aikaisempien kausien vertailutiedot on oikaistu tuloslaskelman, rahavirtalaskelman sekä eräiden tunnuslukujen osalta. Segmenttiraportoinnin osalta aikaisempien kausien luvut on oikaistu oleellisin osin. Raportoitavat luvut ovat jatkuvista toiminnoista ja keskenään vertailukelpoisia. Sulkeissa olevat luvut viittaavat vastaavaan ajanjaksoon vuotta aiemmin ellei toisin mainittu. IFRS 16 -standardin käyttöönottolla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin liiketulokseen.

TALOUDELLINEN KEHITYS

Heinä-syyskuu

Raisio-konsernin liikevaihto oli 69,2 (63,1) miljoonaa euroa. Konsernin liikevaihto kasvoi selvästi kolmannella vuosineljänneksellä. Tämä kasvu saavutettiin kalanrehujen vertailukautta merkittävästi paremman myynnin ja kauratuotteiden hyvän kysynnän ansiosta.

Raisio-konsernin liiketulos oli 10,7 (7,8) miljoonaa euroa, mikä on 15,5 (12,3) prosenttia liikevaihdosta. Liiketulosta paransivat liikevaihdon kasvu, hinnankorotukset sekä jatkuvat toimet kustannustehokkuuden ylläpitämiseksi.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin liikevaihtoon oli -0,2 (0,1) miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,0 (0,0) miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liikevaihto ja -tulos konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

Konsernin nettorahoituserät olivat 0,6 (-0,1) miljoonaa euroa. Konsernin tulos ennen veroja oli 11,3 (7,6) miljoonaa euroa. Konsernin tulos verojen jälkeen oli 9,0 (5,9) miljoonaa euroa. Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,06 (0,04) euroa.

Tammi-syyskuu

Raisio-konsernin liikevaihto oli 181,8 (172,6) miljoonaa euroa. Merkittävimmin liikevaihtoa kasvatti kalanrehujen myynnin hyvä kehitys. Viime syksyn kohonneista raaka-ainehinnoista johtuneiden elintarvikkeiden tuotehintojen korotusten vaikutukset näkyivät kokonaisuudessaan vasta kolmannella vuosineljänneksellä. Kansainvälisen liiketoiminnan osuus konsernin liikevaihdosta oli 63,2 (63,2) prosenttia.

Raisio-konsernin liiketulos oli 23,0 (18,6 ja vertailukelpoinen liiketulos 20,6) miljoonaa euroa, mikä on 12,6 (10,8 ja vertailukelpoinen liiketulos 11,9) prosenttia liikevaihdosta. Raision toteuttamat elintarvikkeiden hinnankorotukset johtivat erityisen kilpailtujen tuoteryhmien myyntivolyymien pienenemiseen konsernin keskeisillä markkina-alueilla, mutta kolmannella neljänneksellä nähtiin tasaantumista useimmilla markkinoilla.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin liikevaihtoon oli 0,0 (-0,6) miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,0 (-0,1) miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liikevaihto ja -tulos konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

Konsernin nettorahoituserät olivat 1,5 (-0,1) miljoonaa euroa. Konsernin tulos ennen veroja oli 24,4 (18,5 ja vertailukelpoisin luvuin 20,5) miljoonaa euroa. Konsernin tulos verojen jälkeen oli 21,6 (14,4 ja vertailukelpoisin luvuin 15,9) miljoonaa euroa. Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,14 (0,09 ja vertailukelpoisin luvuin 0,10) euroa.

Vertailukelpoiseen liike-tulokseen vaikuttavat erät

		7-9/2019	7-9/2018	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Vertailukelpoinen liike-tulos	M€	10,7	7,8	23,0	20,6	25,6
+ Myyntivoitot	M€	-	-	-	-	1,2
- Luovutustappiot	M€	-	-	-	-	-
- Arvon alentumiset aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	M€	-	-	-	-	-8,7
- Arvon alentumiset vaihto-omaisuus	M€	-	-	-	-	-
+/- Rakennejärjestelyt ja tehostamishankkeet	M€	-	-	-	-1,9	-1,4
+/- Muut erät	M€	-	-	-	-	-
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yht.	M€	-	-	-	-1,9	-9,0
Liike-tulos	M€	10,7	7,8	23,0	18,6	16,6

Vertailukelpoiseen käyttökateeseen vaikuttavat erät, täsmäytys liike-tulokseen

		7-9/2019	7-9/2018	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Vertailukelpoinen käyttökate	M€	12,3	9,2	27,8	24,8	31,3
+/- Poistot ja arvonalentumiset	M€	-	-	-	-	8,7
+/- Liike-tulokseen vaikuttavat erät	M€	-	-	-	-1,9	-9,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yht.	M€	-	-	-	-1,9	-0,3
Käyttökate	M€	12,3	9,2	27,8	22,9	31,0
+/- Arvon alentumiset	M€	0,0	-	0,0	0,0	-8,8
+/- Poistot	M€	-1,6	-1,5	-4,8	-4,2	-5,6
Liike-tulos	M€	10,7	7,8	23,0	18,6	16,6

TASE, RAHAVIRTA JA RAHOITUS

Raisio-konsernin taseen loppusumma oli syyskuun lopussa 315,6 (31.12.2018: 324,4) miljoonaa euroa. Oma pääoma oli 263,6 (31.12.2018: 264,8) miljoonaa euroa. Osakekohtainen oma pääoma oli 1,68 (31.12.2018: 1,68) euroa. Erittely oman pääoman muutoksista on jäljempänä katsauksen taulukko-osassa.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen oli 13,8 (4,0) miljoonaa euroa. Vertailukauden rahavirtaa heikensi varastoihin sitoutunut käyttöpääoma.

Käyttöpääoma oli syyskuun lopussa 40,6 (31.12.2018: 32,2) miljoonaa euroa.

Konsernin korolliset rahoitusvelat syyskuun lopussa olivat 12,8 (31.12.2018: 23,0) miljoonaa euroa. Korollinen nettorahoitusvelka oli -97,1 (31.12.2018: -119,2) miljoonaa euroa.

Raisiolla oli syyskuun lopussa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja sekä raha- ja pankkisaamisista 109,9 miljoonaa euroa. Yhtiön vahva kassa mahdollisesti sitovan, mutta nostamattoman 50 miljoonan euron luottolimiittisopimuksen purkamisen tammikuussa 2019. Kassavarat on hajautettuna pankkitalletuksiin pohjoismaisissa pankeissa. Kassavarat on myös sijoitettuina matalariskisiin, likvideihin sijoituskohteisiin.

Konsernin omavaraisuusaste syyskuun lopussa oli 83,6 (31.12.2018: 81,7) prosenttia ja nettovelkaantumisaste oli -36,8 (31.12.2018: -45,0) prosenttia. Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC)

oli 16,3 (31.12.2018: 8,1) prosenttia. Raisio-konserni on päättänyt esittää 1.1.2019 alkaen tuottavuustunnuslukuun sijoitetun pääoman tuoton (ROIC).

Taseen ja rahoituksen keskeiset tunnusluvut

		30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen	M€	13,8	4,0	11,5
Omavaraisuusaste	%	83,6	76,7	81,7
Nettovelkaantumisaste	%	-36,8	-30,0	-45,0
Korollinen nettorahoitusvelka	M€	-97,1	-76,4	-119,2
Oma pääoma/osake	€	1,68	1,62	1,68
Investoinnit	M€	10,9	3,7	5,6
Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC)	%	16,3	16,0*	8,1

* sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot

INVESTOINNIT

Raision investoinnit heinä-syyskuussa olivat 4,1 (1,2) miljoonaa euroa, mikä on 6,0 (1,9) prosenttia liikevaihdosta.

Tammi-syyskuussa investoinnit olivat 10,9 (3,7) miljoonaa euroa, mikä on 6,0 (2,1) prosenttia liikevaihdosta. Raportointikauden merkittävin investointi oli tuotannon modernisointi ja kapasiteetin kasvattaminen Nokian kauramylyssä. Viime vuonna aloitetun Nokian myllyn kehityshankkeen kokonaiskustannus on ollut 7,8 miljoonaa euroa, josta viimeisiä eriä kohdistui kolmannelle neljännekselle. Raision tehdasalueelle investoitavaan uuteen moderniin tuotantolaitokseen kohdistui ensimmäisiä kustannuksia kolmannelle neljännekselle. Näillä investoinneilla varaudutaan eritoten kasvipohjaisten tuotteiden jatkuvaan kysynnän kasvuun erityisesti Euroopassa.

Raisio investoi noin 45 miljoonaa euroa terveellisten elintarvikkeiden kasvuun

Raisio julkisti 11.6.2019 investoivansa noin 45 miljoonaa euroa kasvipohjaisia lisäarvotuotteita kehittävään ja valmistavaan tuotantolaitokseen. Hanke rahoitetaan pääosin yhtiön vahvalla kassalla ja kassavirralla. Investointi vahvistaa Raision asemaa kasvipohjaisen ruoan erityisosaajana ja tukee strategian mukaista kasvua.

HENKILÖSTÖ

Raisio-konsernin palveluksessa työskenteli syyskuun lopussa 326 (336) henkilöä. Terveelliset elintarvikkeet -yksikössä työskenteli 126 (134) henkilöä, Terveelliset ainesosat -yksikössä 146 (152) ja Muissa toiminnoissa 54 (50) henkilöä. Henkilöstöstä 20 (25) prosenttia työskenteli Raision ulkomaan toiminnoissa.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Raision tutkimuksen ja kehityksen kulut heinä-syyskuussa olivat 0,9 (0,8) miljoonaa euroa, mikä on 1,3 (1,3) prosenttia liikevaihdosta.

Tammi-syyskuussa tutkimuksen ja kehityksen kulut olivat 3,0 (2,0) miljoonaa euroa, mikä on 1,6 (1,2) prosenttia liikevaihdosta.

Raision Terveelliset elintarvikkeet-yksikön tuotekehitystä ohjaavat yhtiön tarkoituksessaan ruoalle määrittelemät periaatteet: hyvä maku, terveellisyys, sydänterveys, kokonaisvaltainen hyvinvointi ja kestävä kehitys. Raisioaqua puolestaan keskittyy tuotteisiin ja palveluihin, jotka varmistavat kalojen

hyvinvoinnin ja tuotannon tehokkuuden sekä edistävät vastuullista kalankasvatusta, vesistöjen kuormitusta vähentävillä menetelmillä. Raision strategisten tavoitteiden mukaisesti tutkimus- ja tuotekehityspanostuksissa keskitytään valituissa kuluttajabrändeissä entistä parempien kyvykkyyksien saavuttamiseen, erityisesti kauraraaka-aineen ja Benecolin jatkuvan tuote- ja sovelluskehityksen osalta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Raision toimintaympäristössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2019 aikana. Globaalit megatrendit tukevat Raision kasvustrategiaa sekä keskittymistä vastuullisesti tuotettuun ja terveelliseen ruokaan.

Globaalit ilmiöt, kuten ilmastonmuutos, maapallon rajalliset resurssit, väestörakenteen muutos, teknologiset läpimurrot ja tiedonkulun nopeutuminen vaikuttavat kuluttajien arkeen ja ostopäätöksiin. Muutokset näkyvät entistä voimakkaammin kuluttajien vastuullisina valintoina, läpi elämän jatkuvana terveyteen panostamisena sekä helppokäyttöisten, kiireiseen arkeen sopivien tuotteiden kysynnän kasvuna.

Valitessaan vastuullisesti tuotettua ruokaa kuluttajien huomio kiinnittyy yhä selvemmin tuotteen koko elinkaareen, johon kuuluvat käytetyt raaka-aineet, tuotanto, jakelu, tuotteen käyttötavat, pakkaus ja sen kierrätettävyys sekä ruokahävikki.

Kasvatetun kalan kulutuksen ennustetaan jatkuvan vahvana. EU:n tavoite on lisätä kasvatetun kalan tuotantoa viidellä prosentilla vuosittain. Suomessa tavoitteena on lähes kaksinkertaistaa vesiviljelytuotanto lähivuosina. Myös Venäjällä tavoitteena on merkittävä vesiviljelytuotannon kasvu. Tällä hetkellä vain noin 20 prosenttia Suomessa käytettävästä kalasta on kotimaista kasvatettua kalaa.

SEGMENTTI-INFORMAATIO

TERVEELLISET ELINTARVIKKEET -YKSIKKÖ

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön tärkein strateginen tavoite on kannattava kasvu. Terveelliset elintarvikkeet -yksikköön kuuluvat Raision kuluttajatuote- ja elintarviketoiminnat Länsi-, Itä- ja Keski- sekä Pohjois-Euroopan markkinoilla sekä Benecol-lisenssikumppanuudet Euroopassa.

Taloudellinen kehitys heinä-syyskuu

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihto oli 33,6 (33,6) miljoonaa euroa. Benecol- ja Elovena-tuotteiden hyvä myynti kasvoi Suomessa jatkui. Itä- ja Keski-Euroopassa myynti kasvoi, mutta Länsi-Euroopassa Benecol-tuotteiden kokonaismyynti laski.

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihdosta yli 38 prosenttia kertyi Pohjois-Euroopasta, missä Raision brändejä ovat Elovena, Benecol, Nordic, Sunnuntai, Nalle ja Torino. Lähes 45 prosenttia liikevaihdosta kertyi Benecol-tuotteiden myynnistä Länsi-Euroopan markkinoilla. Noin 17 prosenttia liikevaihdosta tuli Itä- ja Keski-Euroopasta, missä Raision brändejä ovat Benecol ja Nordic.

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liiketulos oli 5,6 (3,9) miljoonaa euroa, mikä on 16,8 (11,6) prosenttia liikevaihdosta. Katsauskaudella myynnin marginaali kehittyi suotuisasti. Markkinoinnin kulut olivat Isossa-Britanniassa ja Irlannissa vertailukaudella toteutettuja mittavia Benecol-kampanjoita matalammat.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihtoon oli -0,2 (0,1) miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,0 (0,0) miljoonaa euroa.

Taloudellinen kehitys tammi-syyskuu

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihto oli 102,5 (102,3) miljoonaa euroa. Raaka-ainehintojen noususta johtuneet hinnankorotukset toteutettiin kokonaisuudessaan vuoden toisen neljänneksen aikana. Keskeisillä markkina-alueilla erityisen kilpailluissa tuoteryhmissä myynnin volyyymi laski hinnankorotusten seurauksena. Kolmannella neljänneksellä nähtiin tasaantumista, Länsi-Euroopassa supistuminen jatkui.

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liiketulos oli 14,1 (12,5 ja vertailukelpoinen liiketulos 12,6) miljoonaa euroa, mikä on 13,8 (12,2 ja vertailukelpoinen liiketulos 12,3) prosenttia liikevaihdosta. Raaka-ainehintojen nousun negatiivinen vaikutus oli nähtävissä vielä ensimmäisellä vuosineljänneksellä, mutta se tasoittui vuoden toisella neljänneksellä ja normalisoituminen jatkui myös kolmannella neljänneksellä.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihtoon oli 0,0 (-0,6) miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,0 (-0,1) miljoonaa euroa.

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön keskeiset tunnusluvut

		7-9/2019	7-9/2018	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Liikevaihto	M€	33,6	33,6	102,5	102,3	137,7
Länsi-Eurooppa	M€	15,1	16,0	47,8	49,4	66,4
Pohjois-Eurooppa	M€	12,9	12,3	37,8	36,8	49,4
Itä- ja Keski-Eurooppa	M€	5,7	5,3	16,9	16,1	21,8
Vertailukelpoinen liiketulos	M€	5,6	3,9	14,1	12,6	16,1
Vertailukelpoinen liiketulos	%	16,8	11,6	13,8	12,3	11,7
Liiketulos	M€	5,6	3,9	14,1	12,5	17,1
Liiketulos	%	16,8	11,6	13,8	12,2	12,4
Nettovarallisuus	M€	84,8	84,0	84,8	84,0	83,1

Vertailukelpoiseen liiketulokseen vaikuttavat erät

		7-9/2019	7-9/2018	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Vertailukelpoinen liiketulos	M€	5,6	3,9	14,1	12,6	16,1
+ myyntivoitot	M€	-	-	-	-	1,2
- luovutustappiot	M€	-	-	-	-	-
- arvonalentumiset, aineettomat hyödykkeet	M€	-	-	-	-	-
- arvonalentumiset, vaihto-omaisuus	M€	-	-	-	-	-
+/- rakennejärjestelyt ja tehostamishankkeet	M€	-	-	-	-	-
+/- muut erät	M€	-	-	-	-0,2	-0,2
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yht.	M€	-	-	-	-0,2	1,0
Liiketulos	M€	5,6	3,9	14,1	12,5	17,1

Liiketoimintakatsaukset heinä-syyskuu

Länsi-Eurooppa

Länsi-Euroopan toimintojen liikevaihto oli 15,1 (16,0) miljoonaa euroa, liiketulos parani.

Ison-Britannian Benecol-liiketoiminnan liikevaihto jäi vertailukaudesta. Liiketulosta paransi kohentunut marginaali ja markkinoinnin vertailukautta matalammat panostukset, johtuen markkinointikampanjoiden siirtymisestä seuraavalle kvartaalille. Vertailukaudella toteutettiin uutuustuotteiden, kreikkalaistyyppisen Benecol-jogurtin ja Benecol-välipalapatukkojen lanseeraustoimia.

Isossa-Britanniassa Benecol-tuotteiden hinnankorotukset astuivat voimaan vuoden toisella neljänneksellä, mikä johti promootioiden siirtymiseen keväältä kesäkuulle. Benecol-tehojuomien, jogurttien ja levitteiden myynti jäi kolmannella neljänneksellä selvästi vertailukautta pienemmäksi hintakilpailun ja yleisen taloudellisen epävarmuuden vuoksi. Viime vuonna lanseerattujen välipalapatukoiden myynnin kasvu jatkui sen sijaan hyvänä.

Irlannin liikevaihto ylitti vertailukauden tason, mutta liiketulos heikkeni pääasiassa myynnin ja markkinoinnin uudelleenorganisoinnista johtuen. Raision tavoitteena on kääntää Irlannin viime vuosina laskenut myynti kasvuun sen myötä, että liiketoiminta otettiin viime syksynä omiin käsiin. Viimeisen kahden raportoidun kvartaalin aikana myynti onkin vahvistunut vertailukausiin nähden. Belgian liikevaihto laski vertailukauteen nähden ja liiketulos heikkeni lähinnä jakelussa tapahtuneiden muutosten takia.

Pohjois-Eurooppa

Pohjois-Euroopan toimintojen liikevaihto oli 12,9 (12,3) miljoonaa euroa. Liikevaihtoa kasvatti varsinkin uusien Benecol- ja Elovena -tuotteiden vahvana jatkunut myynnin kasvu Suomessa, sekä alkuvuonna läpiviedyt hinnankorotukset. Liiketulos parani selvästi. Liiketulosta paransivat erityisesti Benecol- ja Elovena-tuotteiden myynnin kasvu sekä vertailukautta matalammat kustannukset.

Benecol-tuotteiden myynti kasvoi Suomessa +17 prosenttia verrattuna vertailukauteen. Viime kesänä lanseerattujen kreikkalaistyyppisten Benecol-jogurttien myynti kehittyi hyvin. Uutuustuotteiden näkyvyys erityisesti televisiossa oli hyvä, mikä lisäsi kuluttajien kiinnostusta kolesterolin alentamiseen Benecol-tuotteilla. Myös Benecol-levitteiden ja -tehojuomien myynti kasvoi. Raisio jatkoi pitkäjänteistä yhteistyötä terveydenhuollon ammattilaisten kanssa, mikä osaltaan näkyy kuluttajien kasvavana kiinnostuksena kolesterolin helppoon ja turvalliseen alentamiseen.

Elovena-tuotteiden vahva myynnin kasvu jatkui, ylittäen +7 prosenttia verrattuna vertailukauteen. Elovena-uutuustuotteiden, kuten 100 % kauraa sisältävien välipalakeksien, suosio kasvatti myyntiä. Suomen markkinoilla kasvipohjaisten proteiinituotteiden valikoima on laajentunut. Perinteisiä proteiinilähteitä korvaavien tuotteiden markkina kokonaisuutena vaikuttaa edelleen kasvavan. Raportointikauden aikana Suomessa lanseerattiin myös suolaiset Elovena-välipalakeksit kuluttajamyyntiin.

Sunnuntai-tuotteiden myynti laski. Erityisesti jauhoissa vähittäiskauppa jatkoi vahvaa panostusta omiin tuotemerkeihin. Torino-lisäarvopastojen myynnin kasvu jatkui edelleen.

Itä- ja Keski-Eurooppa

Itä- ja Keski-Euroopan toimintojen liikevaihto oli 5,7 (5,3) miljoonaa euroa. Katsauskauden keskeiset tavoitteet olivat kannattavuuden turvaaminen Venäjällä ja Ukrainassa sekä Puolan tappiollisen liiketoiminnan käänteen toteuttaminen. Kaikilla näillä markkinoilla kehitys oli tavoitteiden mukaista.

Venäjällä liikevaihto kasvoi huomattavasti ja liiketulos parani. Suurin osa Venäjän myynistä tulee premium-hinnoitelluista Nordic-tuotteista. Raisio on toteuttanut vuoden 2018 viljojen hintojen rajua nousua vastaavia hinnankorotuksia Venäjällä, mikä on näkynyt kuluvana vuonna myyntivolyymien laskuna, mutta kasvavana liikevaihtona. Venäjällä kuluttajien ostovoima on heikentynyt edelleen, joka on näkynyt maltillisena siirtymänä edullisempiin tuotevariantteihin.

Ukrainassa sekä liikevaihto että kannattavuus paranivat merkittävästi vertailukaudesta.

Puolan liikevaihto laski vertailukaudesta mutta liiketoiminnan tappio pieneni selvästi. Puolassa on toteutettu menestyksekkäästi vuonna 2018 aloitettu kulurakenteen sopeuttaminen, mikä tukee keskittymistä ydinliiketoimintaan eli Benecol-kuluttajatuotteisiin, fokusoidulla tuotetarjoomalla. Raisio jatkaa toimenpiteitä Puolan liiketoiminnan kannattavuuden parantamiseksi ja liiketoiminnan kehittämiseksi.

Vuoden 2018 lopussa Raision lisenssisopimus espanjalaisen partnerin kanssa päättyi, mistä johtuen tämän sopimuksen puitteissa Benecol-tuotteita ei ole myyty Espanjassa vuoden 2019 alun jälkeen. Raisio on linjannut strategiassaan ottavansa haltuunsa Benecol-tuotteiden markkinoita Euroopassa, mikäli tilanne lisenssipartnerin suhteen muuttuu ja markkina on Raisiolle merkittävä. Aiemmin kommunikoidun Dr. Schär -yhteistyön ensimmäisenä konkreettisena vaiheena Benecol-patukkatuotteet saatiin Espanjassa kaupan hyllyille Q3:n aikana. Eteneminen tällä uudelleen avautuvalla markkinalla tapahtuu kuitenkin hyvin maltillisesti ja vaihteittain.

TERVEELLISET AINESOSAT -YKSIKKÖ

Terveelliset ainesosat -yksikön tärkein strateginen tavoite on kannattava kasvu. Terveelliset ainesosat -yksikköön kuuluvat kalanrehujen ja Benecol-tuotteiden ainesosan myynti, viljakauppa sekä vilja-pohjaisten tuotteiden myynti teollisuudelle ja suurkeittiöille.

Taloudellinen kehitys heinä-syyskuu

Terveelliset ainesosat -yksikön liikevaihto oli 42,3 (35,9) miljoonaa. Liikevaihtoa kasvatti kalanrehujen merkittävä myynnin kasvu. Myös kauratuotteiden myynti leipomoille sekä teollisuus- ja suurtalousasiakkaille kasvoi.

Terveelliset ainesosat -yksikön liiketulos oli 5,4 (4,4) miljoonaa euroa, mikä on 12,8 (12,3) prosenttia liikevaihdosta. Kalanrehujen myynnin merkittävä kasvu näkyi myös liiketuloksen parantumisena. Benecol-tuotteiden ainesosan lisenssimyynnin jaksottuminen ja väheneminen puolestaan heikensi kannattavuutta.

Taloudellinen kehitys tammi-syyskuu

Terveelliset ainesosat -yksikön liikevaihto oli 98,9 (89,5) miljoonaa. Kalanrehujen erityisen vahva myynnin kasvu toisella ja kolmannella vuosineljänneksellä kasvatti liikevaihtoa. Kauratuotteiden hyvä myynnin kasvu leipomoille sekä teollisuus- ja suurtalousasiakkaille jatkui. Viljakaupan volyymit ovat vastaavasti laskeneet katsauskaudella voimakkaasti. Raision viljahankinta keskittyy hyvin voimakkaasti oman tuotannon raaka-aineen hankintaan, varsinaisen viljakaupan rooli on vähäinen.

Terveelliset ainesosat -yksikön liiketulos oli 10,7 (10,1) miljoonaa euroa, mikä on 10,8 (11,3) prosenttia liikevaihdosta. Kalanrehujen myynnin vahva kasvu näkyi myös liiketuloksen paranemisena, mutta Benecol-tuotteiden ainesosan lisenssimyynnin volyymin pieneneminen jatkui, jolla oli heikentävä vaikutus kannattavuuteen. Viljakaupan heikenneet volyymit näkyivät liiketulosessa vain marginaalisesti.

Terveelliset ainesosat -yksikön keskeiset tunnusluvut

		7-9/2019	7-9/2018	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Liikevaihto	M€	42,3	35,9	98,9	89,5	116,6
Liiketulos	M€	5,4	4,4	10,7	10,1	12,9
Liiketulos	%	12,8	12,3	10,8	11,3	11,0
Nettovarallisuus	M€	66,2	52,6	66,2	52,6	50,5

Liiketoimintakatsaukset heinä-syyskuu
Kalanrehut

Vuoden kolmannella neljänneksellä Raisioaquan erittäin myönteinen toimitusten ja liikevaihdon kehitys jatkui. Raisioaquan vertailukausi vuonna 2018 oli poikkeuksellisen haastava Venäjän vientikaupan keskeytyessä useaksi kuukaudeksi loppuvuodesta 2018, aiemmin raportoidusta GMO-tapauksesta johtuen. Katsauskaudella jatkettiin myös kalanrehujen vientiponnisteluita uusille markkinoille Puolaan ja Ruotsiin. Edellinen Raisioaquan ennätysvuosi oli vuosi 2017, jolloin kasvatusolosuhteet olivat kuluvan vuoden 2019 kaltaiset. Tähän ennätysvuoteen verrattuna katsauskaudella Raisioaqua kasvatti edelleen liikevaihtoaan yli 20 prosentilla.

Kalanrehujen sesonki käynnistyi normaalia aikaisemmin maaliskuussa Raisioaquan vientiasiakkaiden ja jakelijoiden puskurivarastojen täyttämisen avulla. Näin varmistettiin oikea-aikaiset ja riittävät toimitukset kalan kasvukauden käynnistyessä. Olosuhteiltaan toinen ja kolmas vuosineljännes olivat kokonaisuutena erittäin suotuisia kalojen kasvatukselle. Kasvatuskauden pituus ja toisaalta toteutuneet kasvatusmäärät ylittivät odotukset.

Raisioaqua on asiakkailleen merkittävä kestävä kehityksen mukaisesti tuotettujen kalanrehujen valmistaja, jonka laadukkaat rehut, kalan lopputuotebrändi Benella-konsepti sekä ainutlaatuinen Kasvuluotain -sovellus luovat asiakkaille lisäarvoa. Ensimmäisiä Kasvuluotaimen perustuvia laitekokonaisuuksia asennettiin kasvattajille. Kokonaisuudella tarkoitetaan lämpötila- ja happiantureita, jotka antavat reaaliaikaisia tietoja kasvatusolosuhteista ja optimaalisesta rehun annostelusta vallitsevalle kalamassalle. Tämän lisäksi Kasvuluotain ohjaa jo ruokinta-automaatteja. Keväällä 2019 Raisioaqua toteutti myös useita kalanrehujen ulkoiseen laatuun liittyviä kehityshankkeita.

Viljapohjaisten tuotteiden BtoB-myynti

Raision myynti suomalaisille leipomoille sekä teollisuus- ja suurtalousasiakkaille kasvoi yli 18 prosentilla. Erityisen hyvin kehittyi kauratuotteiden ja gluteenittomien kauratuotteiden myynti.

Raisio jatkoi määrätietoista työtä yhtiön kauratuotteiden ja kauraosaamisen tunnettuuden lisäämiseksi erityisesti kansainvälisten elintarviketeollisuuden toimijoiden keskuudessa. Kauran ja sen ainesosien kysynnän kasvu jatkui Euroopassa ja Aasiassa. Raision tavoitteena on kaurapohjaisten lisäarvotuotteiden viennin kasvattaminen myös BtoB-asiakkaille. Suomalaisten kuluttajien hyvin vastaanottama Elovena Kaurajauhis tuotiin katsauskaudella myyntiin myös BtoB-puolelle.

Benecol-tuotteiden ainesosan myynti lisenssikumppaneille

Raision kasvistanoliesteritoimitukset lisenssipartnereille pienenevät vertailukaudesta merkittävästi. Toimitusten jaksottumisesta ja partnereiden korkeista varastotasoista johtuen katsauskaudella ei toimitettu kasvistanoliesteriä eurooppalaisille partnereille, vaan lisensointimyynti suuntautui Aasiaan.

Raisio arvioi nykyisen Benecol-lisensointimallin toimivuutta. Perinteinen lisensointimalli on jatkossakin keino tarjota Benecol-tuotteita markkinoilla, joilla Raisiolla ei ole omaa liiketoimintaa.

Viljahankinta ja viljakauppa

Viljahankinta on Raisiolle pääasiassa viljojen hankintaa omien tuotteiden valmistukseen ja strategian mukaisesti panostamme lisäarvotuotteiden valmistukseen sekä myyntiin. Varsinainen viljakauppa on vähentynyt, eikä matalan kannattavuuden vuoksi kuulu yhtiön strategiaan painopistealueisiin.

Vuoden 2018 poikkeuksellisen heikosta viljasadosta huolimatta Raisio on pystynyt hankkimaan riittävästi viljaa oman elintarviketuotantonsa tarpeisiin ja kasvatti keväällä viljelysopimusten määrää selvästi. Kokonaisuutena vuoden 2019 viljasato muodostui volyymiltaan tavanomaiseksi, pidemmän aikavälin tasoa vastaavaksi. Viljan laatu oli hyvä ja vastasi hyvin elintarviketiljojen laatuvaatimuksia. Heinä-syyskuussa viljaa ostettiin merkittävästi vertailukautta enemmän ja varastotasot saatiin tämän vuoksi vastaamaan normaalimpaa tilannetta. Katsauskaudella viljalajien markkinahinnat palautuivat pidemmän aikavälin keskihintoja lähestyville tasoille.

OSAKKEET JA OMISTAJAT

Raisio Oyj:n vaihto-osakkeita vaihdettiin Nasdaq Helsinki Oy:ssä tammi-syyskuussa 21,6 (28,6) miljoonaa kappaletta. Vaihdon arvo oli 59,2 (105,4) miljoonaa euroa ja keskimurssi 2,74 (3,69) euroa. Viimeinen kaupantekokurssi 30.9.2019 oli 3,26 euroa.

Kantaosakkeita vaihdettiin tammi-syyskuussa 0,7 (1,6) miljoonaa kappaletta. Vaihdon arvo oli 2,0 (5,5) miljoonaa euroa ja keskimurssi 2,81 (3,49) euroa. Viimeinen kaupantekokurssi 30.9.2019 oli 3,22 euroa.

Yhtiöllä oli 30.9.2019 yhteensä 36 093 (31.12.2018: 36 448) rekisteröityä osakasta. Ulkomaalaisten omistuksessa koko osakekannasta oli 22,5 (31.12.2018: 23,4) prosenttia.

Raisio Oyj:n osakkeiden markkina-arvo oli syyskuun lopussa 537,1 (31.12.2018: 386,5) miljoonaa euroa ja ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita 511,7 (31.12.2018: 368,2) miljoonaa euroa.

Katsauskauden aikana on 193 000 kappaletta kantaosakkeita muunnettu vaihto-osakkeiksi.

Yhtiön liikkeeseen laskemien vaihto-osakkeiden määrä oli katsauskauden lopussa 133 550 860 kappaletta ja kantaosakkeiden määrä 31 598 170 kappaletta. Osakekanta tuotti 765 514 260 ääntä.

Katsauskauden aikana on luovutettu 6 721 kappaletta vaihto-osakkeita hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille osana heille tehtäviensä hoitamisesta suoritettavaa palkkiota yhtiökokouksen 2019 tekemän päätöksen perusteella.

Raisio Oyj:n hallussa oli katsauskauden päättyessä 7 588 525 vaihto-osaketta ja 212 696 kantaosaketta. Raisio Oyj:n hallussa olevien vaihto-osakkeiden määrä on 5,7 prosenttia vaihto-osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä ja kantaosakkeiden vastaavasti 0,7 prosenttia. Yhteensä näiden omistus vastaa 4,7 prosenttia koko osakekannasta ja 1,6 prosenttia sen tuottamasta äänimäärästä. Muilla konserniin kuuluvilla yhtiöillä ei ole Raisio Oyj:n osakkeita.

Raisio Oyj:llä ja sen tytäryhteisöillä ei ole eikä katsauskauden aikana ole ollut pantiksi otettuja omia osakkeita.

Raisio Oyj:n Tutkimussäätiö s.r. omistaa 150 510 kappaletta kantaosakkeita, mikä on 0,48 prosenttia kantaosakkeista ja niiden tuottamista äänistä ja vastaavasti 0,09 prosenttia koko osakekannasta ja 0,39 prosenttia sen tuottamasta äänimäärästä.

Hallituksella on valtuus päättää enintään 5 000 000 vaihto- ja 1 250 000 kantaosakkeen hankkimisesta yhtiölle ja/tai pantiksi ottamisesta. Valtuutus on voimassa 30.4.2020 asti. Hallituksella on myös valtuus

päittää osakeanneista luovuttamalla yhtiön hallussa olevia vaihto-osakkeita enintään 14 000 000 kappaletta ja kantaosakkeita enintään 1 460 000 kappaletta sekä antamalla yhteensä enintään 20 000 000 uutta vaihto-osaketta. Osakeantivaltuus on voimassa 30.4.2020 asti. Valtuutuksia ei toistaiseksi ole käytetty ja niiden molempien yksityiskohdat käyvät ilmi 12.2.2019 annetusta pörssitiedotteesta.

YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

Raisio Oyj:n yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. - 31.12.2018 ja myönsi hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä toimitusjohtajalle vastuuvapauden.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti 0,16 euron osingon, sisältäen 0,04 euron lisäosingon, maksamisesta jokaiselta kanta- ja vaihto-osakkeelta. Osinko maksettiin 3.4.2019 osakkeenomistajalle, joka täsmäytyspäivänä 21.3.2019 oli merkitty omistajaluetteloon; ei kuitenkaan yhtiön hallussa oleville osakkeille.

Hallituksen jäsenmääräksi vahvistettiin kuusi ja hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Erkki Haavisto, Ilkka Mäkelä, Leena Niemistö ja Ann-Christine Sundell sekä uusina jäseninä Pekka Tennilä ja Arto Tiitinen; kaikki päättyneestä yhtiökokouksesta alkaneeksi toimikaudeksi. Järjestäytymiskokouksessaan hallitus valitsi puheenjohtajakseen Ilkka Mäkelän ja varapuheenjohtajakseen Ann-Christine Sundellin. Yhtiökokouksen päätöksistä on 19.3.2019 julkaistu pörssitiedote, minkä lisäksi päätöksiä on selostettu tammikuu-maaliskuun 2019 osavuositiedotteessa.

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA

Raisio Oyj sopi kaikkien Benemilk Oy:n vähemmistöomistajien kanssa Benemilk Oy:n siirtyvän helmikuussa 2019 kokonaan Raisio Oyj:n omistukseen.

LYHYEN AIKAVÄLIN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Raision vuoden 2018 tilinpäätöksessä ja tilinpäätöstiedotteessa esitetyissä riskeissä ja epävarmuustekijöissä ei arvioida tapahtuneen merkittäviä muutoksia vuoden 2019 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Raision merkittävimmät lyhyen aikavälin liiketoimintariskit liittyvät talouden yleiseen kehitykseen ja kuluttajakäyttäytymiseen. Sään ääri-ilmiöt sekä muutokset keskeisten raaka-aineiden, kuten viljojen ja sterolien, saatavuudessa, laadussa ja hinnassa ovat merkittävä haaste Raision liiketoiminnalle. Raisio on arvioinut keskeiset brexitin toteutumisvaihtoehtoihin liittyvät riskit sekä määritellyt yhtiön sopeuttamistoimenpiteet. Raision toiminnan kannalta keskeisten valuuttojen muutokset ja valuuttakonversiot vaikuttavat Raision liikevaihtoon ja -tulokseen suoraan ja välillisesti.

NÄKYMÄT 2019

Konsernin näkymät ovat muuttumattomat.

Vuonna 2019 Raisio arvioi jatkuvien toimintojen liikevaihdon kasvavan (2018: 228,2 miljoonaa euroa) ja vertailukelpoisen liiketuloksen olevan yli 10 prosenttia liikevaihdosta.

Raisio jatkaa investointeja brändeihin, tutkimukseen ja kehitykseen sekä omaan tuotantoon yhtiön tärkeimmissä tuotekategorioissa.

Raisiossa 6. marraskuuta 2019
Raisio Oyj
Hallitus

Lisätietoja:

toimitusjohtaja Pekka Kuusniemi, p. 050 537 3883
talousjohtaja Toni Rannikko, p. 040 078 8812
sijoittajasuhdejohtaja Mika Saarinen p. 040 072 6808

Toimitusjohtajan englanninkielinen video on katsottavissa Raision verkkosivuilla osoitteessa www.raisio.com.

Osavuositiedot ovat tilintarkastamattomia.

Raisio julkistaa vuoden 2019 tilinpäätöstiedotteen 12.2.2020.

TAULUKKO-OSA
KONSERNIN TULOSLASKELMA (M€)

	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Liikevaihto	181,8	172,6	228,2
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	-130,4	-120,8	-161,0
Bruttokate	51,4	51,8	67,3
Liiketoiminnan tuotot ja -kulut	-28,4	-33,1	-50,7
Liiketulos	23,0	18,6	16,6
Rahoitustuotot	2,7	1,3	1,4
Rahoituskulut	-1,2	-1,4	-2,2
Tulos ennen veroja	24,4	18,5	15,7
Tuloverot	-2,9	-4,2	-3,7
Tilikauden tulos	21,6	14,4	12,1
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille	21,6	14,4	12,1
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-
Emoyrityksen omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos (€)			
Laimentamaton osakekohtainen tulos	0,14	0,09	0,08
Laimennettu osakekohtainen tulos	0,14	0,09	0,08

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (M€)

	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Tilikauden tulos	21,6	14,4	12,1
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei luokitella myöhemmin tulosvaikutteisiksi			
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutos	0,5	0,2	0,1
Verovaikutus	-0,1	0,0	0,0
Erät jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Rahavirran suojauksen arvon muutos	0,0	-0,2	0,0
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos	1,6	-0,3	-1,3
Verovaikutus	0,0	0,0	0,0
Tilikauden laaja tulos	23,6	14,0	10,8
Laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille	23,6	14,0	10,8
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-

KONSERNIN TASE (M€)

VARAT	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	32,7	42,5	33,3
Liikearvo	46,6	46,5	46,1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	43,8	34,8	35,1
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	2,7	2,2	2,2
Laskennalliset verosaamiset	4,6	2,2	2,3
Pitkäaikaiset varat yhteensä	130,3	128,2	118,9
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	37,9	33,9	34,9
Myynti- ja muut saamiset	36,9	30,4	28,0
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	84,9	21,0	89,3
Rahat ja pankkisaamiset	25,6	89,8	53,1
Lyhytaikaiset varat yhteensä	185,3	175,1	205,5
Myytavissä olevat pitkäaikaiset varat	-	28,8	-
Varat	315,6	332,1	324,4
OMA PÄÄOMA JA VELAT	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	27,8	27,8	27,8
Omat osakkeet	-19,8	-19,8	-19,8
Muu emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	255,6	246,7	256,8
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	263,6	254,7	264,8
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-	-
Oma pääoma yhteensä	263,6	254,7	264,8
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	4,4	5,7	4,0
Varaukset	1,1	1,1	1,1
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	0,5	11,5	0,1
Pitkäaikaiset velat yhteensä	6,1	18,4	5,2
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	33,5	28,0	31,4
Johdannaisopimukset	0,1	-	0,0
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	12,3	22,9	22,9
Lyhytaikaiset velat yhteensä	45,9	50,9	54,4
Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat	-	8,2	-
Velat yhteensä	52,0	77,4	59,6
Oma pääoma ja velat	315,6	332,1	324,4

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA (M€)

	Osake- pää- oma	Yli- kurssi- rahas- to	Vara- rahas- to	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahas- tot	Omat osak- keet	Muun- to- erot	Kerty- neet voitto- varat	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	Määräys- vallat- tomien omistajien osuus	Oma pää- oma yhteen- sä
Oma pääoma 1.1.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-18,5	175,8	264,0	0,0	264,0
Uuden IFRS 2 standardin vaikutus	-	-	-	-	-	-	-	0,7	0,7	-	0,7
Oikaistu avaava tase 1.1.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-18,5	176,5	264,7	0,0	264,7
Tilikauden laaja tulos											
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	16,9	16,9	-	16,9
Muut laajan tuloksen erät											
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutos	-	-	-	-	0,2	-	-	-	0,2	-	0,2
Rahavirran suojauksen arvon muutos	-	-	-	-	-0,2	-	-	-	-0,2	-	-0,2
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos	-	-	-	-	-	-	-0,3	-	-0,3	-	-0,3
Verovaikutus	-	-	-	-	0,0	-	-	-	0,0	-	0,0
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	16,9	16,5	0,0	16,5
Liiketoimet omistajien kanssa											
Osingot	-	-	-	-	-	-	-	-26,7	-26,7	-	-26,7
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	0,0	-	0,1	0,2	-	0,2
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-26,6	-26,6	0,0	-26,6
Oma pääoma 30.9.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,7	-19,8	-18,9	166,8	254,7	0,0	254,7
Oma pääoma 1.1.2019	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-19,8	177,7	264,8	0,0	264,8
Tilikauden laaja tulos											
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	21,6	21,6	-	21,6
Muut laajan tuloksen erät											
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutos	-	-	-	-	0,5	-	-	-	0,5	-	0,5
Rahavirran suojauksen arvon muutos	-	-	-	-	0,0	-	-	-	0,0	-	0,0
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos	-	-	-	-	-	-	1,6	-	1,6	-	1,6
Verovaikutus	-	-	-	-	-0,1	-	-	-	-0,1	-	-0,1
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	1,6	21,6	23,6	0,0	23,6
Liiketoimet omistajien kanssa											
Osingot	-	-	-	-	-	-	-	-25,2	-25,2	-	-25,2
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	0,0	-	0,4	0,5	-	0,5
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-24,7	-24,7	0,0	-24,7
Oma pääoma 30.9.2019	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,2	-19,8	-18,2	174,6	263,6	0,0	263,6

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (M€)

	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Tulos ennen veroja	24,4	18,5	15,7
Oikaisut:			
Suunnitelman mukaiset poistot	4,8	4,3	5,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,5	0,1	0,8
Muut oikaisut	0,5	0,1	7,7
Oikaisut yhteensä	3,8	4,6	14,2
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	28,2	23,1	29,9
Käyttöpääoman muutos			
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-) vähennys (+)	-8,4	-0,8	1,3
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	-2,8	-10,8	-11,8
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) vähennys (-)	0,9	-1,3	-0,1
Käyttöpääoman muutos yhteensä	-10,3	-12,9	-10,6
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	17,9	10,2	19,4
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-0,8	-1,3	-1,9
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,2	0,2	0,2
Saadut korot ja muut rahoitustuotot liiketoiminnasta	0,4	0,4	0,7
Muut rahoituserät, netto	-0,2	0,6	0,0
Maksetut välittömät verot	-3,7	-6,0	-6,8
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen	13,8	4,0	11,5
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Aineellisten hyödykkeiden hankinta	-9,0	-3,6	-5,2
Aineettomien hyödykkeiden hankinta	-0,2	-0,8	-0,9
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,1	1,2
Investoinnit arvopapereihin	0,0	-	-
Investointien rahavirta	-9,3	-4,3	-4,9
Rahavirta investointien jälkeen	4,5	-0,3	6,7
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Muut rahoituserät, netto	-0,1	0,0	0,0
Vuokravelkojen maksut	-0,6	0,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-11,4	-11,4	-22,9
Emoyhtiön omistajille maksetut osingot ja muu voitonjako	-25,1	-26,6	-26,6
Rahoituksen rahavirta	-37,2	-38,0	-49,4
RAHAVAROJEN MUUTOS	-32,7	-38,3	-42,8
Rahavarat tilikauden alussa	142,1	151,0	151,0
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	0,5	-0,3	-0,7
Rahavarojen käyvän arvon muutoksen vaikutus	1,3	0,0	-0,1
Myydynaudanrehut liiketoiminnan vaikutus	-1,4	-1,6	34,7
Rahavarat tilikauden lopussa	109,9	110,8	142,1

OSAVUOSIKATSAUKSEN LIITETIEDOT

Laadintaperiaatteet ja lukujen esittäminen

Raisio Oyj:n puolivuositiedot tammi-syyskuulta 2019 on laadittu IAS 34, Osavuositiedot -standardin mukaisesti. Raisio Oyj on noudattanut osavuositiedot laadinnassa samoja laskentaperiaatteita kuin tilinpäätöksessä 2018 lukuun ottamatta 2019 voimaan tulleita Raisio Oyj:tä koskevia standardimuutoksia ja -tulkintoja. Näistä on kerrottu kohdassa ”Uusien ja uudistettujen standardien vaikutukset”.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS:n mukaan edellyttää, että johto tekee arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitujen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen määriin. Vaikka arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteumat poikkeavat arvioista.

Johdon harkintaa edellyttävissä laadintaperiaatteissa tai arvioihin sisältyvissä epävarmuustekijöissä ei ole tapahtunut muita merkittäviä muutoksia vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna kuin IFRS 16 -standardin käyttöönotto. Merkittävimmät osa-alueet, joissa johto on käyttänyt harkintaa IFRS 16 -standardia sovellettaessa liittyvät diskonttokorkokannan ja toistaisesti voimassa olevien vuokrasopimusten vuokra-ajan pituuden määrittämiseen.

Osavuositiedot esitetään miljoonina euroina jatkuvista liiketoiminnoista ellei toisin mainita.

Uusien ja uudistettujen standardien ja tulkintojen vaikutukset

Raisio-konserni on ottanut käyttöön International Accounting Standards Boardin (IASB) julkistaman, IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2019. Uusi standardi korvasi IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16:n seurauksena lähes kaikki vuokrasopimukset merkitään taseeseen pois lukien standardin sisältämät kaksi helpotusta koskien lyhytaikaisia enintään 12 kuukauden sopimuksia ja arvoltaan vähäisiä sopimuksia. Luokittelu operatiivisiin ja rahoitusleasing-sopimuksiin poistui. Vuokralle ottaja kirjaa taseeseen käyttöoikeusomaisuuserän perustuen sen oikeuteen käyttää kyseistä omaisuuserää sekä vuokrasopimusvelan perustuen velvollisuuteen suorittaa vuokramaksuja.

Raisio-konsernin taseeseen kirjattiin uusia käyttöoikeusomaisuuseriä ja rahoitusvelkoja, jotka liittyvät varasto- ja liikehuoneistotiloja sekä autoja koskeviin vuokrasopimuksiin. Konserni kirjaa käyttöoikeusomaisuuseristä poistot ja vuokrasopimusvelasta korkokulua aiemmin lineaarisesti kirjattujen vuokratulujen sijaan.

Vuokralle antajan näkökulmasta raportointi säilyy samankaltaisena kuin IAS 17 -standardin mukaan, eli vuokrasopimukset jaetaan edelleen rahoitusleasing-sopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin. Raisio-konsernilla ei ole merkittäviä sopimuksia vuokralle antajana.

Raisio-konserni sovelsi IFRS 16 -standardiin sisältyvää ”yksinkertaistettua menetelmää” siirtymässä. Taseeseen kirjattavat käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka ovat yhtä suuret siirtymähetkellä, jolloin mitään oikaisukirjauksia ei tullut avaavan taseen kertyneisiin voittovaroihin eikä vertailutietoja oikaistu. Raisio-konserni sovelsi molempia yllä mainittuja IFRS 16 -standardin helpotuksia eikä kirjannut näiden sopimusten osalta käyttöoikeusomaisuuseriä eikä vuokrasopimusvelkoja taseeseen. Lisäksi konserni hyödynsi käytännön apukeinoa, joka mahdollisti jälkiviisauden käytön vuokra-ajan määrittämisessä, jos sopimukseen sisältyi jatkamis- tai päättämisoitoja.

Uusien ja uudistettujen standardien vaikutukset konsernin avaavaan taseeseen (M€)

	Tase 31.12.2018	Oikaisu	Avaava tase 1.1.2019
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	35,1	1,8	36,9
Yhteensä	35,1	1,8	36,9
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma	264,8	-	264,8
Oma pääoma yhteensä	264,8	-	264,8
Pitkäaikaiset vuokrasopimusvelat	0,0	1,0	1,0
Lyhytaikaiset vuokrasopimusvelat	0,0	0,8	0,8
Yhteensä	0,0	1,8	1,8

Käyttöoikeusomaisuuserät ja vuokrasopimusvelat (M€)

	1.1.2019
Käyttöoikeusomaisuuserät, varasto- ja liikehuoneistotila	1,1
Käyttöoikeusomaisuuserät, autot ja koneet	0,7
Käyttöoikeusomaisuuserät, yhteensä	1,8
Vuokrasopimusvelka, pitkäaikainen	1,0
Vuokrasopimusvelka, lyhytaikainen	0,8
Vuokrasopimusvelka yhteensä	1,8

Alla olevassa taulukossa on esitetty tilinpäätöksessä 2018 IAS 17:ää sovellettaessa esitetyt operatiivisista vuokrasopimuksista johtuvat vuokravelvoitteet ja 1.1.2019 taseeseen merkittyjen vuokrasopimusvelkojen välinen täsmäytyslaskelma. Taseeseen merkittyjen vuokrasopimusvelkojen määrittämisessä on käytetty konsernin lainan korkoa. Korko oli 1,2 prosenttia.

Vuokrasopimusvelkojen täsmäytyslaskelma (M€)

	1.1.2019
31.12.2018 liitetiedoissa esitetyt operatiivisiin vuokrasopimukseen liittyvät velvoitteet	1,9
Diskontattuna konsernin lisälainan korolla 1,2 %	-0,1
Tasaerinä kuluksi kirjattava arvoltaan vähäiset vuokrasopimukset	-0,1
1.1.2019 kirjattu IFRS 16-vuokrasopimusvelka	1,8

Raisio-konsernin konsernitalinpäätökseen IFRS 16 -standardin käyttöönotolla ei ole olennaista vaikutusta.

IFRS 16 -standardin käyttöönotto paransi ensimmäisen puolivuositarkastuksen liiketulosta vähän. Aiemman IAS 17 -kirjauskäytännön mukaan kirjattavan vuokratulon sijasta tulolaskelmaan on kirjattu käyttöoikeus-erästä poisto ja vuokrasopimusvelasta rahoituskuluissa esitettävä korkokulu. Uuden standardin käyttöönotto vaikutti myös rahavirtalaskelman esitystapaan, kun IFRS 16 -standardin mukaan vuokrasopimusvelan maksut esitetään rahoitustoiminnan rahavirrassa ja niihin liittyvä korkokulu liiketoiminnan rahavirrassa. Aikaisemmin leasingmaksut esitettiin täysimääräisinä liiketoiminnan rahavirrassa ennen rahoituseriä ja veroja. Muutos paransi 0,4 miljoonaa euroa liiketoiminnan rahavirtaa.

Muilla standardimuutoksilla ja uusilla IFRS-tulkinnolla, jotka on otettu käyttöön 1.1.2019 alkaen, ei ole vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnot

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevilla julkaistuilla uusilla tai muutetuilla standardeilla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta Raisio-konsernin tilinpäätökseen.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Raisio Oyj esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja kuvaamaan liiketoimintojensa taloudellista tulosta ja asemaa sekä rahavirtoja parantaakseen vertailukelpoisuutta eri kausien välillä ja lisätäkseen ymmärrystä yhtiön tuloksen muodostumisesta ja taloudellisesta asemasta.

Vaihtoehtoinen tunnusluku on johdettu IFRS-tilinpäätöksestä. Hallituksen toimintakertomuksessa, tilinpäätöstiedotteessa sekä puoli- ja osavuositarkastuksissa voidaan esittää vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja laskea vaihtoehtoisia tunnuslukuja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä on tuotto tai kulu, joka syntyy kerran tai harvoin tapahtuvan asian seurauksena. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavina erinä on esitetty merkittävät yrityskauppoihin ja liiketoiminnan laajentamiseen liittyvät ulkopuolisten asiantuntijoiden kulut, liiketoiminnan uudelleenjärjestämiseen liittyvät kulut ja omaisuuden arvonalentumisiin liittyvät kulut ja niiden mahdolliset palauttamiset.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on kirjattu tulolaskelmaan aiheuttamisperiaatteensa mukaiseen tuotto- tai kuluryhmään. Johto käyttää vaihtoehtoisia tunnuslukuja liiketoiminnan kehityksen, kannattavuuden sekä taloudellisen aseman seurantaan ja analysointiin.

SEGMENTTI-INFORMAATIO

Loppuvuonna 2018 julkistetun uuden strategian toteuttamiseksi Raisio uudisti vuoden 2019 alusta liiketoimintarakenteensa, minkä johdosta myös raportoitavat segmentit muuttuivat. Raisio-konsernin uudet raportoitavat segmentit, jotka raportoidaan vuoden 2019 alusta alkaen ovat: Terveelliset elintarvikkeet, Terveelliset ainesosat ja Muut toiminnot.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentti keskittyy kuluttajabrändeihin markkina-alueenaan Eurooppa. Terveelliset elintarvikkeet -segmentti muodostuu toimintasegmenteistä, jotka ovat Pohjois-Eurooppa, Keski- ja Itä-Eurooppa sekä Länsi-Eurooppa (aiemmin Pohjois- ja Itä-Eurooppa, Länsi-Eurooppa ja Muu maailma).

Terveelliset ainesosat -segmentti sisältää kalanrehujen ja Benecol-tuotteiden ainesosan myynnin sekä viljapohjaisten elintarvikkeiden ja niiden ainesosien myynnin teollisuudelle ja suurkeittiöille. Myös tuotanto, hankinta ja toimitusketju raportoidaan osana Terveelliset ainesosat -segmenttiä. Terveelliset ainesosat -segmentin operaatiot-yksikön Raision ja Nokian tuotantolaitokset valmistavat Terveelliset elintarvikkeet -yksikölle kuluttajatuotteita. Välitystuotteet Terveelliset elintarvikkeet -yksikkö ostaa suoraan alihankkijoilta.

Aikaisempien kausien vertailutiedot on oikaistu jatkuvien toimintojen tuloslaskelman, rahavirtalaskelman sekä eräiden tunnuslukujen osalta. Segmenttiraportoinnin osalta aikaisempien kausien luvut on oikaistu oleellisin osin.

Tuotot segmenteittäin (M€)

	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Terveelliset elintarvikkeet			
Länsi-Eurooppa	47,8	49,4	66,4
Pohjois-Eurooppa	37,8	36,8	49,4
Itä- ja Keski-Eurooppa	16,9	16,1	21,8
Terveelliset elintarvikkeet yhteensä	102,5	102,3	137,7
Terveelliset ainesosat	98,9	89,5	116,6
Muut toiminnot	1,0	1,1	1,5
Segmenttien välinen myynti	-20,6	-20,4	-27,5
Liikevaihto yhteensä	181,8	172,6	228,2

Liiketulos segmenteittäin (M€)

	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Terveelliset elintarvikkeet	14,1	12,5	17,1
Terveelliset ainesosat	10,7	10,1	12,9
Muut toiminnot	-1,8	-3,9	-13,5
Segmenttien välinen	0,0	0,0	0,0
Liiketulos yhteensä	23,0	18,6	16,6

Nettovarallisuus segmenteittäin (M€)

	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Terveelliset elintarvikkeet	84,8	84,0	83,1
Terveelliset ainesosat	66,2	52,6	50,5
Muut toiminnot ja kohdistamattomat erät	112,6	118,0	131,2
Nettovarallisuus yhteensä	263,6	254,7	264,8

Investoinnit segmenteittäin (M€)

	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Terveelliset elintarvikkeet	0,3	0,2	0,3
Terveelliset ainesosat	10,1	2,8	4,3
Muut toiminnot	0,5	0,8	1,0
Investoinnit yhteensä	10,9	3,7	5,6

MYYNTITUOTOT
Tuotot maittain (M€)

	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Suomi	67,0	63,5	86,1
Iso-Britannia	41,4	49,7	61,5
Muut	73,5	59,4	80,6
Liikevaihto yhteensä	181,8	172,6	228,2

Tuotot ryhmittäin (M€)

	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Tuotteiden myynti	180,5	171,2	226,3
Palveluiden myynti	0,9	0,9	1,3
Rojaltituotot	0,4	0,5	0,7
Liikevaihto yhteensä	181,8	172,6	228,2

HANKITUT LIKETOIMINNOT, LOPETETUT TOIMINNOT JA MYYTÄVÄNÄ OLEVAT OMAISUUSERÄT
Hankitut liiketoiminnot

Kaudella 1.1. - 30.9.2019 ja vuonna 2018 ei ollut hankittuja liiketoimintoja.

Lopetetut toiminnot

Raisio julkisti 4.5.2018 allekirjoittaneensa sopimuksen naudanrehuliiketoimintansa myynnistä Lantmännen Agro Oy:lle. Raision naudanrehuliiketoiminta siirtyi 1.11.2018 uudelle omistajalle, Lantmännen Agro Oy:lle. Samassa yhteydessä Raisio luopui osakkuusyhtiöstään Vihervakka Oy:stä.

Naudanrehuliiketoiminta raportoitiin lopetettuna toimintona vuoden 2018 tilinpäätöksessä.

Aikaisempien kausien vertailutiedot on oikaistu jatkuvien toimintojen tuloslaskelman, rahavirtalaskelman sekä eräiden tunnuslukujen osalta.

Tuloslaskelma, lopetetut toiminnot (M€)

	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
	Naudanrehut	Naudanrehut	Naudanrehut
Liikevaihto	-	52,0	57,6
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	-	-44,5	-49,3
Bruttokate	-	7,5	8,4
Liiketoiminnan tuotot ja kulut, netto	-	-4,4	-4,6
Liiketulos	-	3,1	3,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-	-	-
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-	0,1	0,1
Tulos ennen veroja	-	3,2	3,8
Tuloverot	-	-0,6	-0,8
Lopetettujen toimintojen tulos verojen jälkeen	-	2,6	3,1
Tulos lopetettujen toimintojen luovutuksesta verojen jälkeen	-	-	12,7
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	-	2,6	15,7
Lopetettujen toimintojen verot			
Vero lopetettujen toimintojen tuloksesta	-	-0,6	-0,8
Vero lopetettujen toimintojen luovutuksesta	-	-	0,2
Lopetettujen toimintojen verot yhteensä	-	-0,6	-0,6
Lopetettujen toimintojen tulos/osake	-	0,02	0,10

Rahavirrat, lopetetut toiminnot (M€)

	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
	Naudanrehut	Naudanrehut	Naudanrehut
Liiketoiminnan rahavirrat	-	-1,3	-1,0
Investointien rahavirrat	-1,4	-0,3	31,2
Rahoituksen rahavirrat	-	-	4,5
Rahavirrat yhteensä	-	-1,6	34,7

Lopetetun naudanrehuliiketoiminnan vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan 30.9.2018 (M€)

	30.9.2018
Pitkäaikaiset varat	15,3
Vaihto-omaisuus	7,8
Lyhytaikaiset saamiset	5,7
Varat yhteensä	28,8
Lyhytaikainen vieras pääoma	8,2
Velat yhteensä	8,2
Lopetetun toiminnon nettovarallisuus	20,6

Lopetetun naudanrehuliiketoiminnan vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan 31.12.2018 (M€)

	31.12.2018
Pitkäaikaiset varat	15,7
Vaihto-omaisuus	7,9
Lyhytaikaiset saamiset	5,2
Lainasaamiset (cash pool)	-4,5
Rahavarat	-
Varat yhteensä	24,3
Lyhytaikainen vieras pääoma	7,3
Velat yhteensä	7,3
Myyty nettovarallisuus	17,0
Kertyneet muuntoerot	-
Myydyn liiketoiminnan luovutusvoitto/-tappio sisältäen kertyneet muuntoerot	13,2
Myyntille kohdistetut kaupan kulut	-0,8
Tulosvaikutus liiketulokseen	12,5
Velaton kauppahinta	34,0
Muut korottomat nettovelkaan liittyvät erät	-0,7
Myytyjen tytäryritysten korollinen nettorahoitusvelka luovutushetkellä	4,5
Osakkeiden kauppahinta	30,2
Osakkeiden kauppahinta	30,2
Myytyjen tytäryritysten korollinen nettorahoitusvelka luovutushetkellä	-4,5
Tytäryritysten myynti oikaistuna luovutushetken rahavaroilla	34,7
Myyntin rahavirta kuluineen	34,7
Rahavirtalaskelmassa	
Tytäryritysten myynti oikaistuna luovutushetken rahavaroilla	34,7
Investointien rahavirta	-0,4
Investointien rahavirta, alv velka	1,4
Liiketoiminnan rahavirta	-1,0
Myyntin rahavirtavaikutus yhteensä ja lainasaamisten takaisinmaksut	34,7

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET (M€)

	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Hankintameno tilikauden alussa	272,6	310,7	310,7
Muuntoerot	0,2	-0,2	-0,2
Lisäykset	12,3	3,3	5,0
Vähennykset	0,0	-0,7	-42,9
Myytäväinä olevat toiminnot	-	-87,7	-
Hankintameno tilikauden lopussa	285,2	225,5	272,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset tilikauden alussa	237,5	260,6	260,6
Muuntoerot	0,2	-0,1	-0,2
Vähennykset ja siirrot	0,0	-0,1	-27,5
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	3,7	3,6	4,6
Myytäväinä olevat toiminnot	-	-73,3	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset tilikauden lopussa	241,3	190,6	237,5
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	43,8	34,8	35,1

VARAUKSET (M€)

	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Tilikauden alussa	1,1	1,1	1,1
Muuntoero	0,0	0,0	0,0
Varausten lisäykset	-	-	-
Käytetyt varaukset	-	-	-
Tilikauden lopussa	1,1	1,1	1,1

LIIKETOIMET LÄHIPIIRIN KANSSA (M€)

	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Myynti johtoon kuuluville avainhenkilöille	0,0	0,2	0,2
Ostot johtoon kuuluvalta avainhenkilöiltä	0,7	0,9	0,8
Saamiset johtoon kuuluvalta avainhenkilöiltä	-	0,0	0,0
Velat johtoon kuuluville avainhenkilöille	-	0,0	0,0

VASTUUSITOUMUKSET (M€)

	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut			
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset			
Vähimmäisvuokravastuut	0,1	1,9	1,9
Muut vastuut	3,5	3,2	2,5
Takausvastuut konserniyhtiöiden sitoumuksista	26,5	29,2	26,3
Sitoutuminen investointimaksuihin	28,9	1,4	2,3

JOHDANNAISSOPIMUKSET (M€)

	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Johdannaissopimusten nimellisarvot			
Valuuttatermiinit	74,0	84,0	71,7

RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT (M€)

Taulukossa esitetään kunkin erän kirjanpitoarvot ja käyvät arvot. Kirjanpitoarvot vastaavat konsernitaseen arvoja. Alla on esitetty konsernin käyttämät käyvän arvon määrittämisperiaatteet kaikista rahoitusinstrumenteista.

	Kirjanpito- arvo 30.9.2019	Käypä arvo 30.9.2019	Kirjanpito- arvo 31.12.2018	Käypä arvo 31.12.2018
Rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset *)	2,7	2,7	2,2	2,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	35,7	35,7	26,8	26,8
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat sijoitukset *)	84,4	84,4	89,0	89,0
Rahavarat	25,6	25,6	53,1	53,1
Johdannaiset *)	0,5	0,5	0,3	0,3
Rahoitusvelat				
Pankkilainat	11,5	11,5	22,9	23,1
Vuokrasopimusvelka	1,4	1,4	0,1	0,1
Ostovelat ja muut velat	24,9	24,9	23,6	23,6
Johdannaiset *)	0,1	0,1	0,0	0,0

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja veloista

Käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista *) kaikki muut kuuluvat tasolle 2 paitsi oman pääoman ehtoiset sijoitukset. Tasolle 2 kuuluvien erien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmien avulla käyttäen markkinahinnoittelun palvelutuottajan antamia arvostuksia. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset kuuluvat tasolle 3, koska niiden käypä arvo ei perustu todettavissa olevaan markkinatietoon.

RAHAVIRTALASKELMAAN LIITTYVÄT TÄSMÄYTYSLASKELMAT
Liiketoimintojen rahavirtojen muut oikaisut (M€)

	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Aineettoman ja aineellisen käyttöomaisuuden arvonalentumiset	-	-	8,7
Vaihto-omaisuuden arvonalentumiset	-	-	-
Tytäryhtiöosakkeiden luovutustappiot / voitot	-	-	-
Käyttöomaisuus myyntivoitot ja -tappiot	0,0	0,0	-1,2
Osakepalkkiokulut	0,5	0,2	0,1
Muut	0,0	0,0	0,0
Muu oikaisu yhteensä rahavirtalaskelmalla	0,5	0,1	7,7

Oikaistaan tuloslaskelman erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja erät, jotka esitetään muualla rahavirtalaskelmassa.

Investoinnin rahavirran käyttöomaisuuden hankinnat ja luovutukset (M€)

	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Käyttöomaisuushankinnat yhteensä	-10,9	-3,8	-5,6
Maksut aikaisempien tilikausien investoinneista (ostovelkojen muutos)	1,6	-0,6	-0,5
Vuokrasopimusvelalla tai muulla korottomalla velalla rahoitetut investoinnit	-0,6	0,0	0,0
Käyttöomaisuushankinnoista kassamaksuilla rahoitetut	-9,9	-4,4	-6,1
Käyttöomaisuuden luovutusvoitto tai -tappio tuloslaskelmassa	0,0	0,0	1,2
Poistuneen omaisuuden tasearvo	0,0	0,1	0,1
Käyttöomaisuusmyynneistä saatu vastike rahavirtalaskelmalla	0,0	0,1	1,2

Myytyjen tytäryritysten nettovarot (M€)

	1-12/2018
Luovutusvoitto tai -tappio tuloslaskelmassa ilman myynnille kohdistettuja kuluja	13,2
Pitkäaikaiset varat	15,7
Vaihto-omaisuus	7,9
Saamiset	5,2
Rahavarat, sisäiset lainasaamiset (cash pool)	-4,5
Pitkäaikainen vieraspääoma	-
Lyhytaikainen vieras pääoma	7,3
Myyty nettovarallisuus yhteensä	17,0
Myyntihinta	30,2
Luovutustulot rahavirtalaskelmalla oikaistuna luovutushetken rahoilla	34,7

Täsmäytyslaskelma rahoitustoimintaan liittyvistä veloista (M€)

	31.12.2018	Rahavirrat	Ei rahavirtavaikuttavat muutokset			30.9.2019
			IFRS 16	Kurssi- muutokset	Käyvän arvon muutokset	
Pitkäaikaiset velat	22,9	-11,4	-	-	0,0	11,5
Vuokrasopimusvelat	0,1	-0,6	1,8	0,0	-	1,3
Kokonaisvelat rahoitustoiminnoista	23,0	-12,1	-	-	0,0	12,8

KONSERNIN TULOS VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN (M€)

	7-9/ 2019	4-6/ 2019	1-3/ 2019	10-12/ 2018	7-9/ 2018	4-6/ 2018	1-3/ 2018
Liikevaihto yksiköittäin							
Terveelliset elintarvikkeet	33,6	34,2	34,7	35,4	33,6	33,7	35,1
Terveelliset ainesosat	42,3	34,7	21,8	27,0	35,9	32,3	21,3
Muut toiminnot	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Toimialaryhmien väliset	-7,0	-6,5	-7,0	-7,1	-6,7	-6,6	-7,1
Liikevaihto yhteensä	69,2	62,7	49,9	55,6	63,1	59,7	49,7
Liiketulos yksiköittäin							
Terveelliset elintarvikkeet	5,6	4,5	4,0	4,7	3,9	3,8	4,8
Terveelliset ainesosat	5,4	3,9	1,3	2,8	4,4	3,3	2,4
Muut toiminnot	-0,3	-1,2	-0,3	-9,6	-0,5	-0,6	-2,8
Liiketulos yhteensä	10,7	7,3	5,0	-2,1	7,8	6,5	4,4
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	0,6	0,6	0,3	-0,7	-0,1	-0,1	0,1
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-	-	-	-	-	-	-
Tulos ennen veroja	11,3	7,8	5,3	-2,8	7,6	6,4	4,5
Tuloverot	-2,3	0,6	-1,1	0,5	-1,7	-1,4	-1,1
Konsernin tulos	9,0	8,4	4,1	-2,3	5,9	5,0	3,4

TUNNUSLUKUJA

Tunnusluvut on laskettu jatkuvista toiminnoista.

	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Liikevaihto, M€	181,8	172,6	228,2
Liikevaihdon muutos, %	5,3	-4,6	-2,7
Käyttökate, M€	27,8	22,9	31,0
Vertailukelpoinen käyttökate, M€	27,8	24,8	31,3
Poistot ja arvonalennukset, M€	4,8	4,3	14,4
Liiketulos, M€	23,0	18,6	16,6
% liikevaihdosta	12,6	10,8	7,3
Vertailukelpoinen liiketulos, M€	23,0	20,6	25,6
% liikevaihdosta	12,6	11,9	11,2
Tulos ennen veroja, M€	24,4	18,5	15,7
% liikevaihdosta	13,4	10,7	6,9
Oman pääoman tuotto, %	10,9	7,4	4,6
Sijoitetun pääoman tuotto ROIC, %	16,3	16,0*	8,1
Korolliset rahoitusvelat kauden lopussa, M€	12,8	34,4	23,0
Korollinen nettorahoitusvelka kauden lopussa, M€	-97,1	-76,4	-119,2
Omavaraisuusaste, %	83,6	76,7	81,7
Nettovelkaantumisaste, %	-36,8	-30,0	-45,0
Investoinnit, M€	10,9	3,7	5,6
% liikevaihdosta	6,0	2,1	2,4
Tutkimus- ja tuotekehityskulut, M€	3,0	2,1	2,9
% liikevaihdosta	1,6	1,2	1,3
Henkilöstö keskimäärin	329	340	335
Tulos per osake, €	0,14	0,09	0,08
Vertailukelpoinen tulos per osake, €	0,14	0,10	0,12
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen, M€	13,8	4,0	11,5
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen per osake, €	0,09	0,03	0,07
Oma pääoma per osake, €	1,68	1,62	1,68
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä kauden aikana, 1000 kpl			
Vaihto-osakkeet	125 819	125 338	125 413
Kantaosakkeet	31 524	31 989	31 917
Yhteensä	157 344	157 327	157 329
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa, 1000 kpl			
Vaihto-osakkeet	125 962	125 458	125 763
Kantaosakkeet	31 385	31 876	31 578
Yhteensä	157 348	157 334	157 341
Osakkeiden markkina-arvo kauden lopussa, M€			
Vaihto-osakkeet	410,6	353,2	294,9
Kantaosakkeet	101,1	89,3	73,3
Yhteensä	511,7	442,4	368,2
Osakkeen kurssi kauden lopussa			
Vaihto-osakkeet	3,26	2,82	2,35
Kantaosakkeet	3,22	2,80	2,32

* sisältää myös lopetetut toiminnot

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tulos per osake	Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos
	Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä
Osakekohtainen tulos kuvaa yrityksen tuloksen yhtä osaketta kohden.	

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen kaavat

Liiketulos	IFRS-konsermituloslaskelmassa esitetty tulos ennen tuloveroja, rahoitustuottoja ja-kuluja.
Liiketulos kuvaa operatiivisen toiminnan taloudellista kannattavuutta ja sen kehitystä.	

Vertailukelpoinen liiketulos	Liiketulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen liiketulos kuvaa operatiivisen toiminnan taloudellista kannattavuutta ja sen kehitystä ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.	

Liiketulos, %	$\frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$
Tunnusluku kuvaa liiketuloksen suhdetta liikevaihtoon.	

Vertailukelpoinen liiketulos, %	$\frac{\text{Vertailukelpoinen liiketulos}}{\text{Vertailukelpoinen liikevaihto}} \times 100$
Tunnusluku kuvaa vertailukelpoisen liiketuloksen suhdetta liikevaihtoon ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.	

Käyttökate (EBITDA)	Liiketulos + poistot ja arvonalennukset
Käyttökate kuvaa liiketoiminnan tulosta ennen poistoja, rahoituseriä ja tuloveroja. Käyttökate on tärkeä tunnusluku kuvatessaan kuinka paljon liikevaihdosta jää katetta, kun siitä vähennetään toiminnan kulut.	

Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	Liiketulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät + poistot ja arvonalennukset
Vertailukelpoinen Käyttökate kuvaa liiketoiminnan tulosta ennen poistoja, rahoituseriä ja tuloveroja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.	

Tulos ennen veroja	IFRS-konsermilaskelmassa esitetty tulos ennen tuloveroja

Oman pääoman tuotto, % (ROE)	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto mittaa tilikauden tulosta suhteutettuna omaan pääomaan. Tunnusluku kuvaa konsernin kykyä tehdä tuottoa omistajien sijoittamilla varoilla.	

Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROIC)	$\frac{\text{Tilikauden tulos verojen jälkeen}}{\text{Operatiivinen kassa* + nettokäyttöpääoma} + \text{pitkäaikaiset varat}} \times 100$
	(*Operatiivinen kassa 4% liikevaihdosta)
Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC) on kannattavuus- tai tehokkuusaste, joka mittaa, kuinka paljon sijoittajat yrityksessä ansaitsevat sijoitetusta pääomasta.	

Omavaraisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$
Omavaraisuusaste on rahoitusrakenteen tunnusluku, joka kertoo oman pääoman osuuden toimintaan sitoutuneesta pääomasta. Tunnusluku kuvaa konsernin rahoitusrakennetta.	
Nettokäyttöpääoma	Myyntisaatavat ja muut saamiset + vaihto-omaisuus – ostovelat – muut velat
Nettokäyttöpääoma mittaa yrityksen juoksevaan toimintaan sitoutuvan rahoituksen määrää ja siten myös pääoman käytön tehokkuutta.	
Korolliset nettorahoitusvelat	Korolliset rahoitusvelat - rahavarat ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat likvidit rahoitusvarat
Korolliset nettorahoitusvelat mittaa konsernin nettorahoitusvelkaa.	
Nettovelkaantumisaste, %	$\frac{\text{Korolliset rahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Velkaantumisaste kertoo, mikä on omistajien yritykseen sijoittaman oman pääoman ja rahoittajilta lainattujen korollisten velkojen suhde. Korkea velkaantumisaste on riski-tekijä, joka saattaa rajoittaa yhtiön kasvumahdollisuuksia ja kaventaa sen taloudellista liikkumavaraa.	
Vertailukelpoinen tulos per osake	Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä
Osakekohtainen tulos kuvaa yrityksen tuloksen yhtä osaketta kohden ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.	
Liiketoiminnan rahavirta per osake	Liiketoiminnan rahavirta Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä
Tunnusluku kuvaa yrityksen liiketoiminnan rahavirran yhtä osaketta kohden.	
Oma pääoma per osake	Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa
Osakekohtainen oma pääoma kuvaa yrityksen oman pääoman yhtä osaketta kohden.	
Investoinnit	Pitkäaikaisten aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankinta bruttomääräisenä
Investoinnit kuvaa kokonaisinvestointien määrää.	
Osakekannan markkina-arvo	Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi x osakkeiden lukumäärä kauden lopussa ilman konsernin hallussa olevia omia osakkeita
Tunnusluku kuvaa konsernin osakekannan arvoa osakemarkkinoilla.	